

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Sžrk/5/2017
Identifikačné číslo spisu: 3016200772
Dátum vydania rozhodnutia: 18.10.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:3016200772.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v právnej veci žalobcov: 1.) Spoločenstvo bývalých urbárikov a lesomajiteľov Ľuborča, pozemkové spoločenstvo, so sídlom Ľuborčianska 27, 917 41 Nemšová, IČO: 42 283 141, 2.) C. N., bytom A. X, XXX XX R. - T., 3.) O. K., bytom J. Q. XXXX/X, XXX XX R. - T., 4.) E. H., bytom F. XX, XXX XX R. - T., 5.) S. D., bytom A. XX, XXX XX R. - T., 6.) O. D., bytom A. XX, XXX XX R. - T., 7.) S. R., bytom T. X, XXX XX R. - T., 8.) K. C., bytom U. XX, XXX XX R. - T., 9.) S. V., bytom A. XX, XXX XX R. - T., 10.) S. V., bytom K. XX, XXX XX R. - T., 11.) S. K., bytom D. XX, XXX XX R. - T., 12.) N. C., bytom F. X, XXX XX R. - T., 13.) K. I., bytom U. XX, XXX XX R. - T., všetci zastúpení JUDr. Margitou Medveczkou, advokátkou so sídlom Drotárska cesta 68, 811 02 Bratislava, proti žalovanému: Okresný úrad Trenčín, odbor opravných prostriedkov, so sídlom Hviezdoslavova 3, 911 01 Trenčín, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného č.j.: OU-TN-OOP4-2016/000768-017 z 19. októbra 2016, o kasačnej sťažnosti žalobcu 1.) proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č.k. 13S/55/2016-77 z 19. apríla 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/55/2016-77 z 19. apríla 2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Trenčíne (ďalej v texte rozsudku len „správny súd“ alebo „krajský súd“) napadnutým uznesením č. k. 13S/55/2016-77 z 19. apríla 2017, podľa ustanovenia § 98 ods. 1 písm. e) Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) odmietol žalobu žalobcu 1.), nakoľko podľa jeho právneho názoru nie je zjavne oprávnenou osobou na podanie správnej žaloby.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca 1.) je spoločenstvom, ktorého členmi by mali byť ostatní žalobcovia. V zmysle § 178 ods. 1 SSP je žalobcom osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach. Správny súd konštatoval, že nebolo zistené a zo strany žalobcu 1.) ani tvrdené, že by bol účastníkom pôvodného, administratívneho konania. Rovnako nebolo zistené a ani tvrdené, že by bol žalobca 1.) ako

samostatný subjekt nejakým spôsobom napadnutým rozhodnutím dotknutý na svojich právach. Vzhľadom na uvedené, správny súd dospel k záveru, že žalobca 1.) zjavne nie je oprávnený na podanie správnej žaloby.

3. Ďalej konštatoval, že aktívnu legitímáciu na podanie správnej žaloby nie je možné vyvodiť, tak ako sa mylne žalobca 1.) domnieva ani zo skutočností, že za určitých zákonom stanovených podmienok je výbor spoločenstva oprávnený zastupovať svojich členov. Podľa právneho názoru krajského súdu súdne konanie vo veci správneho súdnictva nie je konaním, v ktorom by takéto zastupovanie v zmysle ustanovenia § 16 ods. 2 zákona č. 97/2013 Z.z. o pozemkových spoločenstvách (ďalej len „zákon o pozemkových spoločenstvách“) bolo prípustné.

4. Výpočet konaní, v rámci ktorých výbor spoločenstva zastupuje svojich členov je v zákone vymedzený taxatívne a nie je možné ho rozširovať. Ide pritom o konania, ktoré sa týkajú vo svojej podstate spoločných záležitostí všetkých podielnikov, ako je spoločné hospodárenie na spoločnej nehnuteľnosti, výkon podnikateľských aktivít na tejto nehnuteľnosti, resp. právne veci ohľadne nadobúdania nehnuteľností, ktoré sa majú stať súčasťou spoločnej nehnuteľnosti.

5. Záverom krajský súd uviedol, že predmetom súdneho konania v prejednávanej právnej veci je súdny prieskum rozhodnutia správneho orgánu vo veci pozemkových úprav, ktorého účastníkmi sú v zmysle zákona vlastníci nehnuteľností. Nejde teda o vec, ktorá by vyvstala zo spoločného hospodárenia, podnikania na spoločnej nehnuteľnosti a výsledkom tohto súdneho konania nebude ani nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorá by sa mala stať predmetom spoluvlastníctva členov spoločenstva a prirásť k spoločnej nehnuteľnosti.

6. Z vyššie uvedených dôvodov krajský súd žalobu proti napadnutému rozhodnutiu žalovaného podanú žalobcom 1.) vyhodnotil ako podanú zjavne neoprávnenou osobou, a ako takú podľa § 98 ods. 1 písm. e) SSP odmietol.

7. O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 170 písm. a) SSP tak, že v tejto časti žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, pretože žaloba žalobcu 1.) bola odmietnutá.

II.

8. Proti uzneseniu krajského súdu podal v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť žalobca 1.) z dôvodov uvedených v ustanovení § 440 ods. 1 písm. f), g), h) a j) SSP, t.j. súd znemožnil žalobcovi 1.), aby uskutočnil jemu patriace procesné práva zastupovať svojich členov ako vlastníkov podielov na spoločnej nehnuteľnosti v konaní ROEP a tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, kedy súdnemu konaniu vo veci správneho súdnictva priznal osobitné postavenie bez opory v právnych predpisoch, pozemkových spoločenstiev a pozemkových úprav sa týkajúcich, odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, ktorý s pozemkovými spoločenstvami a účastníkmi správnych konaní koná a teda nezákonne podanie žalobcu 1.) odmietol.

9. Žalobca preto žiadal, aby kasačný súd v zmysle § 462 SSP napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

10. V kasačnej sťažnosti uviedol, že predmetom správnej žaloby je rozhodnutie žalovaného, ktorým poprel vlastnícke práva členov žalobcu 1.) k nehnuteľnostiam v k.ú. H. I.. V prípade úspechu vo veci členovia žalobcu 1.) nadobudnú späť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré sa stanú predmetom spoluvlastníctva členov spoločenstva a prirastú k spoločnej nehnuteľnosti tak, ako to bolo pred napadnutým rozhodnutím správneho orgánu. Ak by správna žaloba v tejto veci nebola podaná, členovia žalobcu 1.) by definitívne prišli o svoje vlastníctvo k nehnuteľnostiam, ktoré boli súčasťou spoločnej nehnuteľnosti a v rámci konania ROEP i potvrdené v prospech Slovenskej republiky, v správe Lesy SR, š.p., Banská Bystrica.

11. Podľa názoru žalobcu 1.), jeho právomoc vyplýva z ustanovenia § 16 zákona o pozemkových

spoločenstvách ako aj z čl. III bod 2 Zmluvy o spoločenstve. Ďalej poukázal na skutočnosť, že vznikol k 1. januáru 2014 podľa zákona o pozemkových spoločenstvách, pretože pred týmto dátumom fungoval ako pozemkové spoločenstvo bez právnej subjektivity. V zmysle ustanovenia § 31 zákona o pozemkových spoločenstvách prispôbil svoje pomery ustanoveniam predmetného zákona.

12. Ďalej žalobca 1.) poukázal na ustanovenie § 31 ods. 8 zákona o pozemkových spoločenstvách, vzťahujúce sa na konanie, z ktorého okrem iného vyplýva, že v rozhodnutiach vydaných v konaniach podľa prvej vety postačí ako účastníka označiť názvom spoločenstvo a uviesť označenie členov výboru, ktorí v mene členov spoločenstva konajú.

13. S poukazom na ustanovenie § 1 ods. 1 a ods. 2 písm. a) zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 330/1991 Zb.“) uviedol, že je nesporné, že konanie vo veciach ROEP sa priamo týka vlastníctva členov žalobcu k spoločnej nehnuteľnosti. Účelom pozemkových spoločenstiev je správa spoločnej nehnuteľnosti, tak ako vyplýva z historických súvislostí. Z doterajšej činnosti správnych orgánov ako aj súdov vyplýva, že pozemkové spoločenstvá boli a sú účastníkmi pozemkových úprav v zmysle ust. § 6 ods. 1 písm. d) a g) zákona č. 330/1991 Zb.

14. K aktívnej legitímácii žalobcu 1.) uviedol, že zákon o pozemkových spoločenstvách umožňuje, aby žalobca zastupoval svojich členov pred súdmi, pričom zákon neobmedzuje zastupovanie len na všeobecné súdy. Tvrdenie správneho súdu, že súdne konanie vo veci správneho súdnictva nie je konaním, v ktorom by zastupovanie v zmysle ustanovenia § 16 ods. 2 zákona o pozemkových spoločenstvách bolo prípustné, je v priamom rozpore s doterajšou praxou kasačného súdu, ktorý s pozemkovými spoločenstvami konal ako s účastníkmi konania. Navyše, právomoc žalobcu v tomto prípade vyplýva aj zo Zmluvy o spoločenstve.

15. Podľa názoru žalobcu 1.) by bolo ukrátením práv členov pozemkového spoločenstva ako vlastníkov podielov spoločnej nehnuteľnosti, ak by museli pri každom konaní riešiť oprávnenie Výboru pozemkového spoločenstva konať v ich mene, pretože potom by bola na mieste otázka, prečo zákonodarca zákonom dal povinnosť vlastníkom spoločnej nehnuteľnosti spravovať spoločnú nehnuteľnosť prostredníctvom pozemkového spoločenstva, ak by samotnému pozemkovému spoločenstvu nedal právomoc svojich členov zastupovať a konať v ich prospech.

III.

16. Žalovaný k doručenému odvolaniu žalobcu 1.) proti uzneseniu krajského súdu sa vo svojom písomnom vyjadrení stotožnil s právnym názorom krajského súdu.

17. Konštatoval, že žalobca 1.) nie je oprávnený zastupovať vlastníkov v zmysle ustanovenia § 16 ods. 2 zákona o pozemkových spoločenstvách v súdnych konaniach vo veci správneho súdnictva, v ktorom sa nerozhoduje o vlastníckom práve a preto navrhol, aby kasačný súd napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdil a kasačnú sťažnosť žalobcu 1.) zamietol.

IV.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „kasačný súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v kasačnej sťažnosti sťažovateľa (453 ods. 1 a ods. 2 SSP), postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že uznesenie krajského súdu je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

19. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom

chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

20. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

21. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne sudy v správnom súdnictve preskúvajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

22. Podľa § 16 ods. 1 zákona o pozemkových spoločenstvách, výbor je výkonným a štatutárnym orgánom spoločenstva. Riadi činnosť spoločenstva a rozhoduje o všetkých záležitostiach, o ktorých to ustanovuje tento zákon, zmluva o spoločenstve alebo stanovky alebo o ktorých tak rozhodne zhromaždenie, ak nie sú zverené týmto zákonom iným orgánom spoločenstva.

23. Podľa § 16 ods. 2 zákona o pozemkových spoločenstvách, výbor koná za členov spoločenstva okrem členov spoločenstva podľa § 10 ods. 1 a 2 pred súdmi a orgánmi verejnej správy vo veciach podnikania na spoločnej nehnuteľnosti alebo na spoločne obhospodarovaných nehnuteľnostiach, ich spoločného užívania a obstarávania spoločných vecí vyplývajúcich z ich vlastníctva, alebo ich môže zastupovať vo veciach nadobúdania vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, ktoré sa majú stať súčasťou spoločnej nehnuteľnosti.

24. Predmetom kasačného konania pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky bolo uznesenie krajského súdu č. k. 13S/55/2016-77 z 19. apríla 2017, ktorým krajský súd odmietol žalobu žalobcu 1.), nakoľko dospel k záveru, že žalobca 1.) nie je zjavne oprávnenou osobou na podanie žaloby z dôvodu, že nebol účastníkom konania o pozemkových úpravách a nie je oprávnený na zastupovanie ostatných vlastníkov dotknutej nehnuteľnosti v zmysle § 16 ods. 2 zákona o pozemkových spoločenstvách, keďže nejde o konanie taxatívne uvedené v predmetnom zákonom ustanovení. Rovnako dôvodil, že zastupovanie sa nevzťahuje na konanie v správnom súdnictve.

25. Pre kasačný súd sa kľúčovým stalo posúdenie oprávnenia žalobcu 1.) ako pozemkového spoločenstva s právnou subjektivitou na podanie predmetnej žaloby a zastupovanie vlastníkov dotknutej nehnuteľnosti.

26. V prvom rade sa kasačný súd zaoberal napadnutým rozhodnutím žalovaného č.j.: OU-TN-OOP4-2016/000768-017 z 19. októbra 2016, ktorým zamietol odvolanie vlastníkov a potvrdil prvostupňové rozhodnutie bývalého Obvodného pozemkového úradu, odboru prvostupňového rozhodovania v Trenčíne č. O/2013/00011-334 zo 6. marca 2013 o oprave podľa § 42c zákona o pozemkových úpravách rozhodnutia č. H/2011/00012-001-IG zo 14. februára 2011, ktorým bolo schválené vykonanie projektu pozemkových úprav v katastrálnom území H. I. tak, aby parcely registra nového stavu zodpovedali parcelám registra pôvodného stavu. Prakticky tým bolo potvrdené vlastnícke právo v prospech Slovenskej republiky v správe Lesy SR, š.p., Banská Bystrica.

27. V konaní o pozemkových úpravách, výsledkom ktorého bolo predmetné rozhodnutie nevystupovalo spoločenstvo ako účastník konania, nakoľko v čase jeho vydania, t.j. 6. marca 2013 ešte neexistovalo ako pozemkové spoločenstvo s právnou subjektivitou. Povinnosť zaregistrovať sa ako pozemkové spoločenstvo do 24. februára 2014 vznikla až novým zákonom o pozemkových spoločenstvách a ako žalobca 1.) uvádza, spoločenstvo prispôbilo svoje právne pomery novému zákonu k 1. januáru 2014. Do účinnosti nového zákona existovalo pozemkové spoločenstvo len ako združenie vlastníkov bez právnej subjektivity. Po podaní odvolania proti predmetnému rozhodnutiu, žalovaný nerefletoval túto skutočnosť a v konaní pokračoval s jednotlivými vlastníkmi.

28. Z vyššie uvedeného vyplýva, že nejde teda o situáciu, kedy by spoločenstvo (výbor spoločenstva) nebolo oprávnené zastupovať všetkých vlastníkov, ktorých združuje. Na mieste je preto otázka, či už samotný správny orgán nemal konať s pozemkovým spoločenstvom, aby bol naplnený zámer zákonodarcu zaviesť zastupovanie pozemkového spoločenstva predovšetkým z dôvodu hospodárnosti konania, kedy by bolo postačujúce konať so spoločenstvom a nie s každým vlastníkom samostatne. Uvedené vyplýva aj z ustanovenia § 31 ods. 8 zákona, keď v rozhodnutí postačí ako účastníka označiť názvom spoločenstvo a uviesť označenie členov výboru, ktorí v mene členov spoločenstva konajú.

29. Zastupovanie spoločenstva vyplýva konkrétne z ustanovenia § 16 ods. 2 zákona o pozemkových spoločenstvách, ide o zastupovanie pred súdmi a orgánmi verejnej správy vo veciach podnikania na spoločnej nehnuteľnosti alebo na spoločne obhospodarovaných nehnuteľnostiach, ich spoločného užívania a obstarávania spoločných vecí vyplývajúcich z ich vlastníctva, alebo ich môže zastupovať vo veciach nadobúdania vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, ktoré sa majú stať súčasťou spoločnej nehnuteľnosti.

30. Pokiaľ ide o zastupovanie pred súdmi, podľa názoru kasačného súdu, zákonodarca zo zastupovania spoločenstvom prostredníctvom jeho výboru, konanie v správnom súdnictve nevylúčil. Preto nie je správna právna úvaha krajského súdu, že zastupovanie sa na predmetné konanie nevzťahuje.

31. Kasačný súd sa zaoberal povahou preskúmaného konania a dospel k záveru, že rozhodnutie, ktoré je predmetom súdneho prieskumu je spôsobilé zasiahnuť do vlastníckeho práva vlastníkov dotknutej nehnuteľnosti. Za stavu, že ide o vec týkajúcu sa vlastníctva spoločne obhospodarovanej nehnuteľnosti, pozemkové spoločenstvo prostredníctvom jeho výboru je oprávnené konať a zastupovať jednotlivých vlastníkov.

32. Kasačný súd konštatuje, že bolo postačujúce, ak by podalo žalobu len pozemkové spoločenstvo, nebolo potrebné, aby podávali žaloby aj niektorí vlastníci. Na druhej strane nie je v rozpore so zákonom, ak žalobu okrem zástupcu všetkých vlastníkov podali aj jednotliví vlastníci, ide skôr o otázku rýchlosti a hospodárnosti konania, ktorú zahŕňa práve zastupovanie pozemkovým spoločenstvom.

33. Na základe vyššie uvedených úvah, kasačný súd dospel k záveru o nesprávnosti postupu krajského súdu, keď odmietol žalobu žalobcu 1.), nakoľko žalobca 1.) bol oprávnený podať žalobu a zastupovať v konaní všetkých vlastníkov dotknutých nehnuteľností.

34. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie krajského súdu postupom podľa § 462 ods. 1 SSP z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. f), g) a j) SSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

35. V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu konať aj so žalobcom 1.), preskúmať v rozsahu žalobných námietok napadnutý postup a rozhodnutie žalovaného a vo veci rozhodnúť.

36. Podľa § 469 SSP, ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia a k vráteniu veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, krajský súd aj orgán verejnej správy sú viazaní právnym názorom kasačného súdu.

37. Súčasne krajský súd v novom rozhodnutí opätovne rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

38. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednohlasne (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.